ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Екскурсологія»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	для всіх освітніх програм
Спеціальність	для всіх спеціальностей
Галузь знань	для всіх галузей
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь і вчене звання, посада

Карпенко Ніна Миколаївна
доцент
доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-050-198-08-08
Електронна адреса	karpenko_1nm@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування спеціальних знань, вмінь і навичок студентів в сфері педагогіки, психології, методики та логіки екскурсійного процесу як елементів професійної майстерності екскурсовода
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність широких знань з основ туризмознавства, географії туризму, організації туризму та спеціалізованих видів туризму
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
• РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань; • РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.	• ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі; • ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; • ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; • СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації; • СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації; • СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Методологія та методика екскурсології		
Тема 1. Екскурсологія як наука.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи	Підготувати доповіді на теми: «Дидактичні принципи екскурсійного процесу», «Екскурсія як інформаційний процес», «Дотримання законів логіки в екскурсійній діяльності».
Тема 2. Екскурсійний метод пізнання.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи	Підготувати доповіді на теми: «Діалектичні, формально-логічні, конкретно-історичні та часткові методи в екскурсології», «Поєднання в екскурсійному методі різноманітних навчальних методик».
Тема 3. Напрями удосконалення екскурсійної методики.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи	Підготувати доповіді на теми: «Забезпечення безперервності екскурсії як процесу засвоєння знань», «Напрями підвищення якості методичної роботи в екскурсійних установах».
Модуль 2. Психолого-педагогічні аспекти екскурсології		
Тема 4. Психологія екскурсійної діяльності.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи;	Підготувати доповіді на теми: «Психоемоційний контакт між екскурсоводом та групою, методи його встановлення та підтримки», «Привертання, концентрація та переведення уваги в екскурсіях».
Тема 5. Екскурсія як педагогічний процес.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи;	Підготувати доповіді на теми: «Культурно-просвітницькі аспекти екскурсійної роботи», «Виховання в екскурсантів навичок самостійного дослідження об'єктів».
Тема 6. Логіка в екскурсії.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи;	Підготувати доповіді на теми: «Логічні проблеми в екскурсії та можливості їх усунення», «Умовивід як логічна форма отримання знань екскурсантами».
Тема 7. Особистість та професійна майстерність екскурсовода.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на теми: «Форми ораторського мистецтва екскурсовода», «Жести, що використовують в екскурсійному показі».

Інформаційні джерела

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ : Альтерпрес, 2014. – 464 с.
2. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посіб.: для студ. ВНЗ / Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2019. 248 с.
3. Екскурсологія. Підручник . /За заг. ред. В.О. Негодченка. – Київ :Видавництво: Каравела, 2023. - 370 с.
4. Екскурсологія: навчально-методичний посібник до організації самостійної роботи та практичних (семінарських) занять з дидактичним забезпеченням дисципліни для студентів спеціальності 242 «Туризм» (освітня програма «Туризмознавство») [укладач: Гуменюк Г.М.]. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2018. – 82 с.
5. Єгорова О.В. Інноваційні методи проведення музейних екскурсій. / О.В. Єгорова, Г.П. Скляр, М.М. Логвин, Н.М. Карпенко, Ю.М. Тютюнник. // Актуальні проблеми сталого розвитку / Том 2, № 3, 2025. С. 22-28.
6. Карпенко Н. М. Реалізація туристичного потенціалу в умовах війни та повоєнного відновлення: регіональний аспект. / Н.М. Карпенко, П.В. Шуканов, М.М. Логвин, О.В. Єгорова, А.А. Шуканова // Актуальні проблеми сталого розвитку, *2*(4), 2025 - С. 80-87.
7. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посібник / О. Д. Король. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
8. Король О. Д. Організація екскурсійного обслуговування в туризмі: навч. посіб. / О. Д. Король. – Сучава : Сучавський університет, 2015. – 110 с.
9. Литовченко І. В. Екскурсологія : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення навчальної дисципліни студентами спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра ПУЕТ / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 40 с.
10. Поколодна М. М. Екскурсологія : підручник / М. М. Поколодна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
11. Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник / М. М. Поколодна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
12. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук,

професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Положення про організацію освітнього процесу https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf
Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf
Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf .
Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-povt-navch.pdf
Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.
В ПУЕТ діють:
Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf .
Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf
Положення про запобігання випадків академічного плагіату https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf .
Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:
Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf .
Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf
Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/.
Політика вирішення конфліктних ситуацій:
Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf
Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pd f
уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/ .
Політика підтримки учасників освітнього процесу:
Психологічна служба: http://puet.edu.ua/psyhologichna-pidtrymka-v-puet/ .
Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/
Уповноважений з прав корупції https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/
Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування та обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (14 балів); завдання самостійної роботи (20 балів); поточна модульна робота (10 балів).	50
Модуль 2 (теми 4-7): відвідування та обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (14 балів); завдання самостійної роботи (20 балів); поточна модульна робота (10 балів).	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни